

24 april 2013

Riksrevisionen är en del av riksdagens kontrollmakt och medverkar till demokratisk insyn och effektiv förvaltning genom oberoende granskning av statlig verksamhet.

Patienterna bör sättas mer i centrum i arbetet med nationella riktlinjer

Staten kan använda nationella riktlinjer mer effektivt för att främja en vård som sätter patienten i centrum. Det visar en granskning från Riksrevisionen.

Riksrevisionen har granskat om statens styrning genom nationella riktlinjer främjar en vård som utgår från patienternas perspektiv. Granskningen visar att Socialstyrelsen kan arbeta mer effektivt för att främja en mer patientcentrerad vård.

Idag saknar flera riktlinjer en eller flera viktiga dimensioner av patientperspektivet. Av totalt 2700 rekommendationer till vården är det endast tolv som syftar till att göra vården mer tillgänglig för patienterna. Patient- och brukarföreträdare har också en otydlig roll i arbetet med riktlinjerna och därför i praktiken ett lågt inflytande. I det nuvarande riktlinjearbetet saknas metoder för att systematiskt fånga upp patient- och brukarkunskap. Internationella erfarenheter visar samtidigt att det finns metoder för hur denna kunskap kan tas in i riktlinjearbetet.

– Forskning visar att en vård som sätter patienten i centrum leder till bättre vårdresultat och minskade kostnader för samhället. Samtidigt finns det undersökningar som visar att Sverige i jämförelse med andra länder uppvisar stora brister i det avseendet. Det är därför viktigt att utveckla arbetet med de nationella riktlinjerna så att staten mer effektivt kan använda dem som ett sätt att främja ett patientperspektiv i vården, säger *riksrevisor Gudrun Antemar*.

Granskningen visar att Socialstyrelsen kan göra mer för att stödja vårdens implementering av riktlinjerna. Myndigheten bör också göra återkommande uppföljningar av hur riktlinjerna uppfattas och används av mottagarna.

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla en arbetsmetod för att ytterligare lyfta fram patientperspektivet i riktlinjerna. Myndigheten för vårdanalys bör få i uppdrag att följa upp riktlinjernas effekter ur ett patientperspektiv.

Bakgrund: Statens styrning av hälso- och sjukvården sker främst genom lagstiftning, ansvar för högskoleutbildning av vårdpersonal och ekonomisk styrning. Staten utövar också kunskapsstyrning, bland annat genom de nationella riktlinjer som Socialstyrelsen ger ut. Dessa ska vara ett stöd vid prioriteringar och ge vägledning om vilka behandlingar och metoder som vårdgivaren bör satsa resurser på.

Rapporttitel: Mer patientperspektiv i vården – är nationella riktlinjer en metod? (RiR 2013:4)

Rapporten kan hämtas och beställas på www.riksrevisionen.se

Riksrevisor: Gudrun Antemar

Projektledare: Ann-Christin Johnreden, 08-5171 43 12

Pressekreterare: Pernilla Eldblom, 08-5171 42 00